

ПРОФ. Д.Х.Н. ДИМО ПЛАТИКАНОВ (1936 – 2017)

PROF. DIMO PLATIKANOV (1936 – 2017)

Борислав Тошев

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

В подготовка е книга за създаването на Катедрата по физикохимия на Софийския университет (1926 г.), с което се слага началото на прочутата българска физикохимична школа на Странски-Кайшев. В тази книга най-близките сътрудници на първопроходците – професорите Иван Странски (1897 – 1979), Ростислав Кайшев (1908 – 2002), Любомир Кръстанов (1908 – 1977), Йордан Малиновски (1923 – 1996), Евгени Будевски (1922 – 2008), Алексей Шелудко (1920 – 1995), Георги Близнаков (1920 – 2004), Стефан Христов (1910 – 2002), написаха подробни статии, които осветляват жизнения път и научните постижения на тези великани на физикохимията в България. Уви, някои от авторите няма да видят тази книга отпечатана. Един от тях е проф. д.х.н. Димо Платиканов, който бе написал статията за проф. Алексей Шелудко. Проф. Платиканов почина на 21 октомври 2017 г. А 19 дни по-рано тежка болест отнесе в небитието неговата съпруга, също именит физикохимик – проф. д.х.н. Доча Ексерова, действителен член на БАН.

Погледнете тази снимка – на коленете на проф. Никола Платиканов (вляво, на първия ред) ще видите едно дете с къси панталони с презрамки – ще познаете ли в това дете бъдещия првоф. Димо Платиканов. Останалите персонажи в тази фамилна снимка от 1938 г. са: горен ред (л/д): Люба Платиканова, Борислав Трифонов, Надежда Мутафчиева, Вера Трифонова-Йорданова, (проф.) Петър Мутафчиев, Надежда Трифонова, (проф.) Асен Трифонов; седнали (л/д, след проф. Платиканов и неговият син Димо): Параскева Трифонова, (проф.) Вера Мутафчиева, Захари Трифонов, (проф.) Боян Мутафчиев, Добри Йорданов.

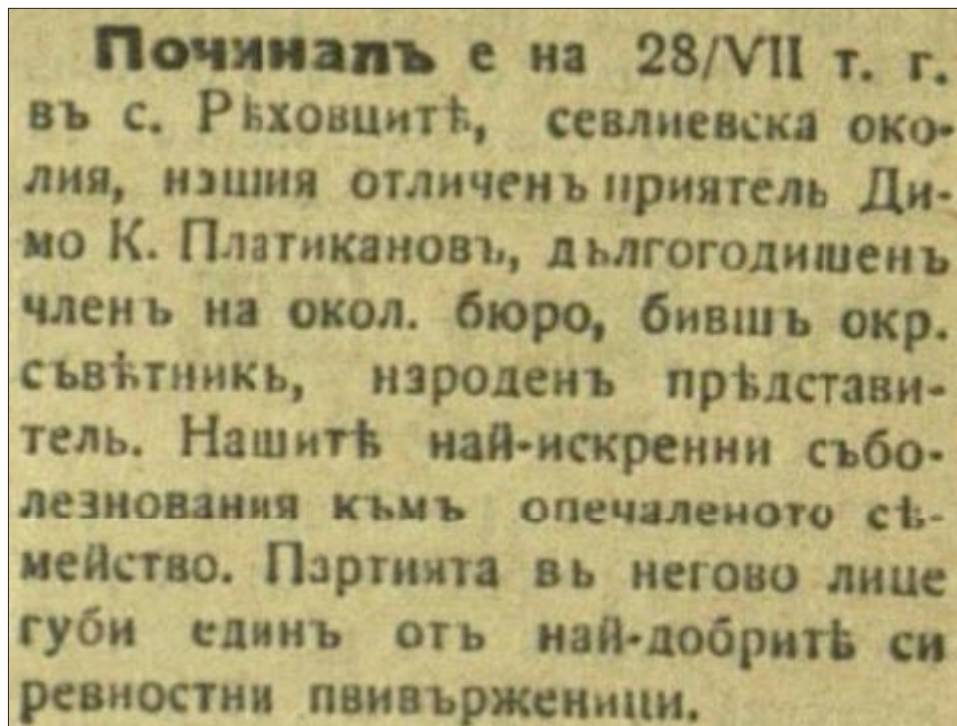

Нека да покажа още една снимка – и това е Димо Платиканов, дядото на проф. Димо Платиканов.

Д. Платикановъ

На 29 август 2017 г. изпратих на Димо Платиканов тази снимка и следното скръбно съобщение от в-к „Мир“, бр. 6064 от 6 август 1920 г.

Починалъ е на 28/VII т. г. въ с. Рѣховцитѣ, севлиевска околия, нашия отличенъ приятель Димо К. Платикановъ, дългогодишенъ членъ на окол. бюро, бившъ окр. съвѣтникъ, народенъ прѣдставителъ. Нашитѣ най-искренни съболезнования къмъ опечаленото семейство. Партията въ негово лице губи единъ отъ най-добритѣ си ревностни пвивърженици.

В отговор проф. Платиканов ми писа: „Много благодаря за изпратеното ми съобщение относно дядо ми Димо! Въпроси: име и дата на вестника; година на смъртта; коя е партията“. Отговорих: „В-к „Мир“, починал е на 28 юли 1920 г., Димо Платиканов е членувал в Народната партия – партията на Константин Стоилов и Иван Гешов“.

Съпоставката на двете снимки разкрива дълбочината на загубата – за нас, колегите и приятелите, за българските учени, за България, от безвременната кончина на проф. Димо Платиканов.

Освен че Димо бе отличен физикохимик и един от титулярите на курса по физикохимия след Странски и Каишев в Катедрата по физикохимия, особено в последните години той бе развил една изострена историческа чувствителност, прераснала в историческа компетентност. Именно на тази основа той бе безупречен в изпълнението на обществените си длъжности, на които с отговорност и внимание отделяше време, усилия, а сега можем да кажем – и здраве. Проф. Платиканов бе председател на Хумболтовия съюз в България, той

бе президент на Международната асоциация на учените по колоиди и фазови граници (IACIS). Проф. Платиканов до последните си дни остана председател на международната фондация „Св. св. Кирил и Методий“, която позволи на много млади българи да намерят пътя си към културата и науката в Америка и Европа.

Димо Платиканов започва научните си изследвания още в студентските си години. Тънките течни филми са неговият научен обект. Две основни термодинамични величини характеризират трифазния контакт между тънкия течен филм и прилежащата обемна течна фаза: контактен ъгъл и линейно напрежение. В експериментален план приносът на Димо Платиканов в изучаването и определянето на тези величини е неocenим.

Белег на новата физика е дуализмът в свойствата на физичните обекти. Тънките филми и нанообектите също са манифестация на дуалистичните свойства на материята. Дуализмът „обем – повърхност“, „повърхност – линия“ и дори „линия – точка“ маркира едно развитие, което ще позволи новата нанонаука изцяло да се изгради на основата на старата колоидна химия. А мястото на Димо Платиканов в тази нова наука вече е оценено и трайно запазено.

✉ **Prof. B.V. Toshev**
Department of Physical Chemistry
University of Sofia
1, James Bourchier Blvd.
1164 Sofia, Bulgaria
E-mail: toshev@chem.uni-sofia.bg